

Махнарилов Ю.В., к.е.н., доцент,

Ліщук І.В., студент,

Київський національний університет технологій та дизайну

ФІНАНСУВАННЯ ШОВКІВНИЦТВА В ІСТОРИЧНОМУ ВИМІРІ

З історичних джерел відомо, що перші спроби щодо розвитку галузі на території нашої країни було здійснено у XVII-XVIII ст. Починається ввезення тутових саджанців та грени шовкопряда на територію тогочасної Росії, до складу якої входила й Україна. За указом Петра I (1672-1725) були розплановано Лубенський та Київський шовковичні сади. А в Краснограді Харківської губернії вигодовувались тутові шовкопряди. У ті часи шовкове ремесло отримувало підтримку у вигляді привілеїв тим, хто займався шовківництвом. Наприклад, за указом Катерини II (1729-1796) надавали безкоштовно землю для закладення плантацій шовковиці та інші пільги для розвитку шовкових підприємств. А в 1773 році вона підписала указ про відведення земель Харківської губернії під виробництво шовку, в якому зазначалось, що кожна сім'я повинна була вирощувати тутові дерева.

У 1802 р. у Києві затверджується інспекція з шовківництва, яка упродовж 42 років свого існування доклала чимало зусиль до заведення нових тутових насаджень. Але обсяги виробництва були відносно невеликими. Впродовж 1806-1841 рр. в Україні задокументовано виготовлення близько 2 550 кг шовку-сирцю.

Не зважаючи на значну підтримку з боку держави перший етап на шляху становлення шовкової справи закінчується практично його повним зникненням, головним чином, через невідповідність соціально-економічної кон'юнктури та епізоотію, що поширилася не лише у межах усієї колишньої Російської імперії, а й за кордоном.

Найбільший розвиток шовківництва в Україні відбувся з середини 1920-х років до середини 1970-х років. У цей період збудовано ряд великих заводів. Якщо у 1930 р. в Україні заготовили 88 т коконів тутового шовкопряда, то вже через 10 років ця цифра збільшилась до 412 т.

У післявоєнні роки шовківництвом в Україні займалось понад 2 000 колективних господарств, була створена державна мережа з переробки шовкової сировини – Київський шовкокомбінат та Запорізька кокономотальна фабрика, а також Науково-дослідний інститут шовківництва у Харківській області для наукового забезпечення галузі. В роки розквіту шовкової галузі її основними напрямками виробництва було виготовлення парашутів, товарів легкої промисловості та товарів медичного призначення.

На кожному етапі розвитку, і в XVII-ому, і в XX сторіччях, галузь дотувалась з боку держави. У 1980-х роках для підтримки конкурентоспроможності вітчизняної шовкової продукції товаровиробникам виділялось 60% надбавки до закупівельних цін. Надання дотацій припинилось лише у 1990 р.

З 2003 року діяла програма державної підтримки виробництва продукції в цій галузі. Протягом 3-х років (2003-2005 р.р.) з державного бюджету в шовківництво було спрямовано 2 млн. грн. Корпорацією "Український шовк" розроблялись щорічні програми загального характеру. Але передбачених цими програмами показників не було досягнуто. У 2003 році із запланованих 20 тонн коконів вироблено лише 9,2 тонни (46 %), у 2004 році із 15 тонн – 12,7 тонни (84,7 %), у 2005 році із 22,1 тонни – 17,1 (77,4 %).

На даний час Україна не має державної програми довгострокового розвитку, яка б мала зазначати мету та результати державних інвестицій в шовкову галузь.

Оскільки на даний момент дотацій з боку держави немає, а інвестори мало зацікавлені в даній галузі з-за довгого терміну повернення коштів, то галузь перебуває в стані занепаду, вона є збитковою. Найбільш впливовим чинником занепаду є конкуренція з боку китайських виробників шовку. Китайський уряд залучає інвестиції у виробництво шовкової продукції шляхом надання підприємцям податкових канікул, пільгових імпорتنих тарифів, полегшення правил прийому і звільнення іноземного персоналу. Завдяки цим заходам, а також наявності у сільських районах дешевої робочої сили, Китаю вдалось посісти лідируючі позиції на світовому ринку шовку та диктувати "свої правила" для всіх його учасників. Саме Китай формує рівень світових цін на шовкову продукцію на всіх її переділах.

З огляду на історичний аспект Україна має значний потенціал розвитку шовкового виробництва. З початку розвитку шовківництва та промисловості натурального шовку в Україні виготовлялась високоякісна тканина, яка не поступалась китайському шовку. Ще у 2006 році наші виробники за технологічними даними посідали третє місце серед провідних країн-виробників натурального шовку.

Крім сприятливого клімату для вирощування тутового шовкопряда, Україна має досить родючі землі для вирощування тутового дерева. Вартість робочої сили на даний момент є найнижчою у Європі. Також зручне географічне положення по відношенню до європейського ринку дозволяє зменшити транспортні витрати у порівнянні з китайськими виробниками.

В разі відновлення шовкової промисловості Україна матиме як економічні вигоди, так і покращення соціального клімату, оскільки поява підприємств з виробництва шовку надає б робочі місця незайнятому населенню, особливо сільському, яке в даний момент найбільше потерпає від безробіття.

З іншого боку, виробнича база шовківництва та шовкової промисловості, яка б забезпечила конкурентоспроможність української шовкової продукції, майже відсутня. Для її відновлення необхідні значні інвестиції та час. Отже, першочерговими заходами для відновлення галузі є або довготривалі та великі за обсягом інвестиції з боку держави, або залучення інвестицій від іноземних приватних інвесторів, серед яких найбільш вірогідним партнером України може бути китайський бізнес.

*Орлова В.М., к.т.н., доцент,
Університет імені Альфреда Нобеля*

ОСОБЛИВОСТІ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ІНТЕРНЕТ-РЕКЛАМИ

Сьогодні реклама є одним з важливих засобів просування товару на ринку. Особливу увагу заслуговує інтернет-реклама, частка якої постійно збільшується з